

SKOGSBRAND 2024
Östersund 21 mars 2024

skogforsk

Efterbevakning

Petra Ek
Projektledare

Rolf Björheden
Seniorforskare

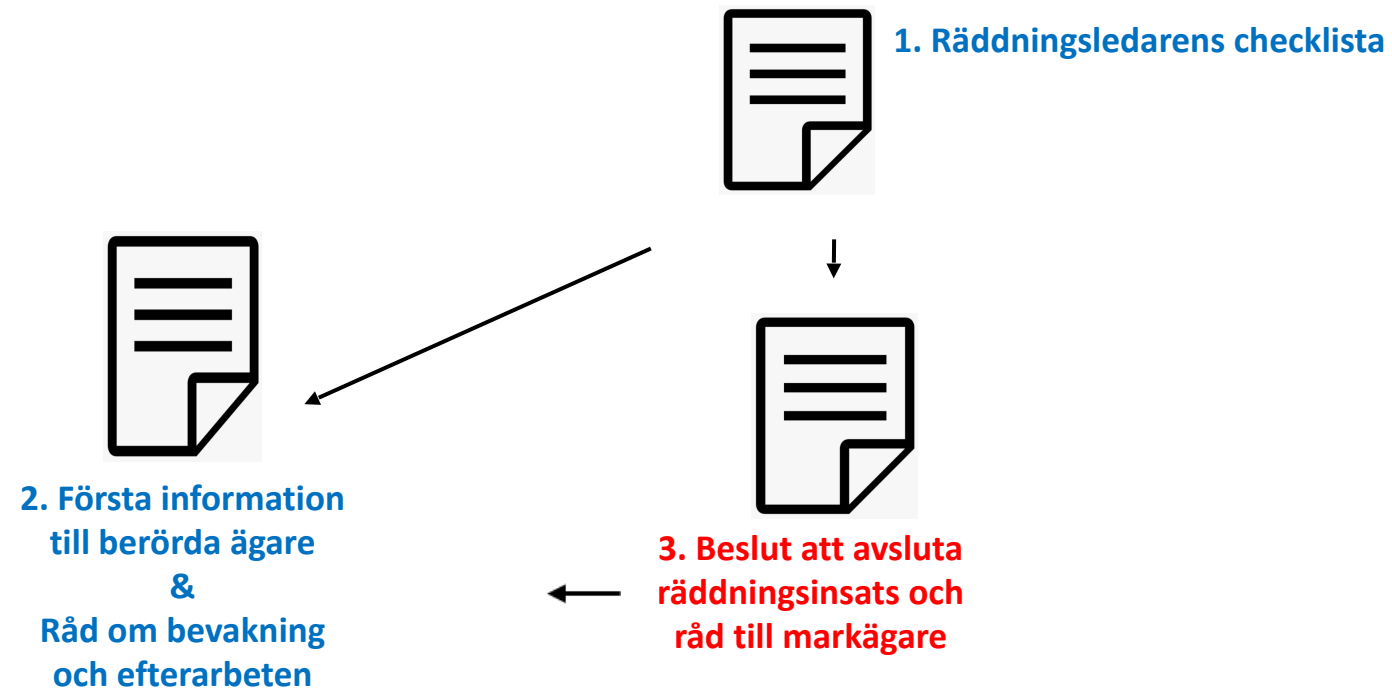
Bakgrund

- När ansvaret förs över från räddningstjänst till markägare
- Det är alltid markägarens ansvar
- Regeringen gav ett uppdrag till Länsstyrelsen 2018 till samordning
- Överlämningen ska kunna säkerställas

Rutinen består av tre delar som skapar en standardprocedur

<https://www.skogforsk.se/skogsbrand>

Avslutande av insats mot skogsbrand

Räddningsledarens checklista

Räddningsledarens checklista

Checklistan är ett stöd vid avslutande av räddningsinsats efter skogsbrand.

Prioritera att snabbt välinformerade och sköta bevakning efter insats.

En tidig kontakt med berörda markägare.

- Markägare kan bidra med lokal kunskap och lokal kännedom och kontakta berörda markägare.
- Markägarna kan behöva stöd vid avslutad insats.

Kontaktuppgifter till markägare. Exempel:

- Uppgifter i fastighetsregistret eller på internet.
- Kontakt med lokala föreningar och skogsbolag.
- Kontakt med lokalbefolkningen för kontaktuppgifter till berörda markägare.
- Restvärdeledare från föregående insats kan ge information om ägar- och försäkringssituation.

Informera berörda markägare om avslutande av insats

Så tidigt som möjligt efter att markägare har fått kortfattad information om den aktuella skogsbranden, aktuella läget och hur det bedöms utvecklas. Detta arbete som krävs efter avslutad insats. Informationen finns i skriften *Bevakning efter skogsbrand - information till markägare*.

- Bedöm och kategorisera berörda markägare efter släckning och genomföra bevakning efter skogsbrand.
- Nödvändig bevakning skall säkerställas.
- Kompletterande information bör ges till berörda markägare om förmåga till bevakning.

Skogsägare med god förmåga att bidra till exempel bolagsskogsbruket och har personalresurser, utrustning och kan hantera ägaransvaret.

Skogsägare med viss förmåga, till exempel kunskap, men som saknar materiel och effektiv bevakning.

Skogsägare med låg förmåga på grund av begränsade resurser och utrustning som behövs för bevakning.

Skogsägare som räddningstjänsten ska säkerställa att bevakning kommer till stånd med hänsyn till risken för nya olyckor.

1.LSO § 9: Behövs bevakning med hänsyn till risk för brand, får räddningsledaren utföra bevakning med egna resurser.

Avslutande av insats

Då de kriterier som krävs för insats inte längre finns, ska räddningsledaren fatta beslut om att insatsen avslutas. Markägare ska informeras om beslutet och om "ansvaret" för att nödvändig bevakning och efterbevakning ska säkerställas.

Faktorer som kan vägleda beslutet att avsluta insats

- Brandspridning i områdets ytterkant har upphört och brandfront, flanker eller svans.
- Kanterna är säkrade mot återantändning.
- Inga synliga glödbränder finns närmare än 200 meter från brandfronten.
- Ta hänsyn till brandrisk- och väderprognos för bevakning under de följande dagarna.
- Brandområdets storlek, andelen osäkra kanter och områden som kräver bevakning.
- Markägarnas förmåga att utföra bevakning (inklusive utrustning och uthållighet).

Dokumentation av beslutet att avsluta insats och råd till markägare

Räddningsledare ska skriftligt dokumentera beslutet om avslutande av insatsen. Det görs vanligen i händelserapporten, och dokumentationen är viktig. Den klargör att räddningsledaren har informerat markägaren med egna resurser ska vidta nödvär

1. Dokumentation vid avslutande av räddningsinsats efter skogsbrand

Dokumentet ska förberedas och uppdateras så att det kan delas ut till berörda markägare vid insatsens avslutande. Informationen om beslutet att avsluta insatsen och om behovet av bevakning bör vara skriftlig för att undvika att saker glöms bort eller missuppfattas. Tänk på behovet att anpassa informationen till respektive markägare.

2. Bevakning efter skogsbrand - råd och information till markägare

Avsedd för markägare som behöver extra stöd inför bevakning. Här beskrivs de moment som normalt ingår i efterarbetena i samband med bevakning. Informationskriften bör överlämnas eller sändas digitalt. Gå igenom skriftens råd. Markägaren bör bekräfta att informationen mottagits.

Bevakning

- Säkerställ att berörda ägare förstår de krav som bevakningen ställer.
- Räddningsledarens bedömning ska gälla hela brandområdet (dvs. även det som ägs av skogsägare med låg förmåga).
- Markägare kan samverka vad gäller bevakningsarbetet, vilket kan möjliggöra effektiv bevakning även för arealer som brukas av skogsägare med låg förmåga. Skogsägarnas enskilda och samfälliga förmåga är avgörande för räddningsledarens beslut om avslutande av räddningsinsats.
- Om en säker bevakning inte kan säkerställas, t.ex. genom samverkan, så kan räddningsledaren, om möjligt, avdela personal ur räddningstjänsten eller anlita tredje part för bevakningen. Detta sker på den markägares bekostnad som inte själv kunnat fullgöra detta ansvar. Tredje part bör vara någon med dokumenterad förmåga att utföra bevakningsarbetet.

Dokumentation av avslutande

Info & Råd till markägare

Bevakning efter skogsbrand

Råd och information till markägare

Markägarens ansvar

När räddningdinsatsen avslutats efter en skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning och släckning av pyrande glödbränder

Råd och information till skogsägare

Vad händer då räddningsinsatsen på din mark avslutats?
När räddningsinsatsen är avslutad ska du göra en
bevakning. D

- Du som brando
- Om du låta utf
- mot oly kontakt
- Om du annan u
- eller lär
- Du har a
- du even
- bevakni
- Om du f
- med förs
- försäkrin
- Länsstyr
- (Ordning
- Eventuel
- Arbetet
- sten som
- fastighet
- Det är et
- med någ
- Svenska

Samråd med räddningstjänsten innan de avslutar räddningsinsatsen

- Gå tillsammans igenom en karta över brandområdet. Var finns de största riskerna och vad kan hända?
- Var finns tillgång till vatten och hur kan en snabb evakuering från området ske?
- Beskriv för räddningstjänsten form av personal och utrustning som finns på plats.
- Beskriv kunskapsnivån. Har du någon utbildning i brandbekämpning?
- Diskutera hur du bäst kan hantera eventuella glödhärdar.
- Beskriv bara åtgärder som du vill utföra.

Bedöm läget

Främst bedöms risk för fortsatt utveckling i brandområdets ytterkanter är de som kan ge upphov till nya glödhärdar.

- Kan glödhärdar komma i kontakt med andra risker?
- Kommer kanterna att vara utsatta för tilltagande vind?
- Är kanterna säkra vid solsken?
- Är luftfuktigheten tillräckligt hög?
- Vad anger brandrisksprognosen för brandspridning?
- Hur ser väderprognosen ut för området? (finns på www.smhi.se)
- Appen Brandrisk Ute ger vägledning om brandrisksprognoser via mobilen (finns på App Store eller Google Play).

Kontrollera de glödhärdar som dras till sig igen, ibland kan de återigen bli en risk.

Utrustning

Patrullera ytterkanterna, inledningsvis kontinuerligt. Kontrollera noggrant från ytterkanten och 20-50 meter in i brandområdet.

Glödhärdar kan sprida sig långsamt. Gräv upp rötterna och kanna efter värme om du är osäker.

Samarbeta, gärna i par! En kan kyla, släcka och ha uppsikt över ett fallande träd, den andra arbetar med hacka, spade eller yxa för att komma ner till glödhärdarna.

Rökutveckling som dras till sig glödhärdar.

En regnmätare visar hur mycket det regnat = värdefull information.

Kläder och annan materiel

- Kläder av linne eller bomull (ej syntetmaterial)
- hjälm
- Handskar
- Lämpliga skor

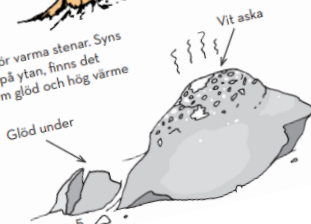
Hugg upp och finfördela glödhärdar och större brandhärjade bränslestycken för att kyla av dem snabbare.

Fäll träd som utgör en risk för dig i bevakningsarbetet.

Se upp för varma stenar. Syns vit aska på ytan, finns det ofta varm glöd och hög värme under.

Säkerhet

Att arbeta med eftersläckning är farligt och tidskrävande. Det ska bedrivs med stor försiktighet. Tänk efter innan arbetet påbörjas!

- Du bör inte arbeta ensam.
- Ta med en telefonlista med de personer som ska hjälpa till med arbetet.
- Ta med den utrustning som krävs för bevakningen, se lista på sida 6.
- Träd vars rötter har brunnit av och torrträd kan falla utan ljud, men med stor kraft. Om de utgör en fara, bör de fällas om detta kan ske säkert.
- Är du i ett område med dålig mobiltäckning bör du på fastställda tider kontakta anhöriga för lägesuppdatering.

Hur länge ska bevakningen pågå?

Luvudregeln är att bevakning ska pågå tills alla "rökar" är släckta. Om området besöks i ytterligare tre dygn, helst under den mest riskabla delen av dygnet, dvs sen eftermiddag. Om rök bildas igen, släck och förläng bevakningen ytterligare minst 2 dygn!

Bevakning efter avslutad räddningsinsats är viktigt. Efter brand torkar kvarvarande bränsle uppblussande glödhärdar.

Den som ska bevakas ska vara beredd på att bli utsatt för risker för skador på person eller växtlighet.

MSB, Räddningstjänsterna, Skogsägarna

MSB, Räddningstjänsterna, Skogsägarna

MSB, Räddningstjänsterna, Skogsägarna

MSB, Räddningstjänsterna, Skogsägarna

MSB, Räddningstjänsterna, Skogsägarna

Dokumentation av beslut att avsluta räddningsinsats

Signatur, räddningsledare

Namnförtydligande

Nedanstående markägare kvitterar in information getts om behovet av bevakning

Undertecknad Grund för bevakning

Signatur, markägare

Namnförtydligande

Klockan

Efter insats vid

Fastighetsbete

Räddningsledare om behovet av bevakning handling skriftlig

- Beslutet
- Bevakning

Följande ska särskiljas

Riskbedömning (påtala särskilt olycksrisker kopplade till branddrabbad skog, som fallande dödskoll, dån frånfartsvägar, mobiltäckning, hälsofara med vätskebrist, rök med mera.)

Karta/kartskiss över brandområdet finns på sista sida i denna information. De kommande 5 dagarnas väderprognos för området (inklusive dygnsvariation) röran hitta i MSB:s app **Brandrisk ute**.

Bevakning rekommenderas bestå av följande moment (arbetsuppgifter, tider för kontroll)

[Redacted area]

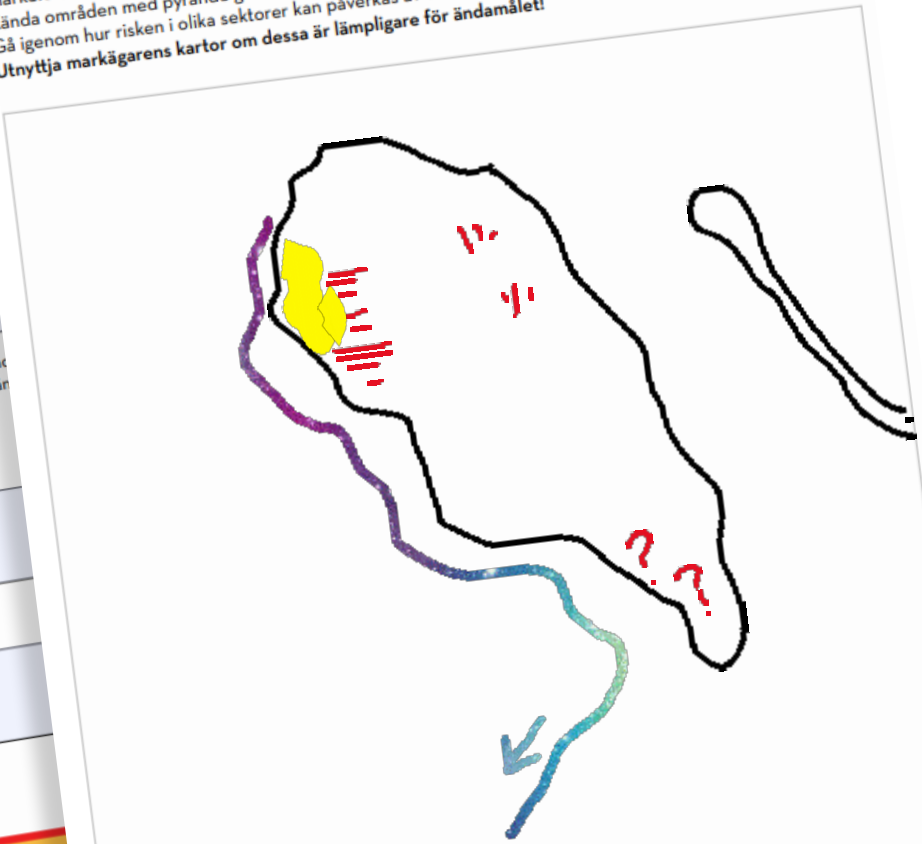
Dialog med räddningstjänsten om utveckling och handelseutveckling sker löpande överenskommet sätt. Då bevakningen avslutas skall det meddelas till räddningstjänsten

Kontaktpersoner hos räddningstjänsten om det uppstår frågor kring bevakning:

[Redacted area]

Om branden blossar upp och riskerar att bli okontrollerad
Larma 112

Karta/skiss över brandområdet
Markera områden för särskild uppmärksamhet, t.ex. pga kanternas beskaffenhet, vegetationstyp etc. Kända områden med pyrande glödbränder och andra högriskområden bör markeras särskilt. Gå igenom hur risken i olika sektorer kan påverkas av väderhändelser. Utnyttja markägarens kartor om dessa är lämpligare för ändamålet!

Villkor för detta, t ex i form av hyre

Erfarenheter

av AG Brands system för överlämnande

Omedveten

Kan själv

Förväntansfull

Vad
händer
nu?

